

[Ministeren for kulturelle anliggender]

tetskrav til grund, når man indkøber bøger til biblioteker. Det er jeg helt sikker på at fru Birthe Hansen også lægger til grund. Og naturligvis kan vi så ikke fra folketingets side sige andet, end at de bøger, der indkøbes, må vi gå ud fra indkøbes i overensstemmelse med de regler, der er for bogindkøb, med de kvalitetsnormer, man må forvente, og så blander vi os i øvrigt helt uden om den sag.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Jeg beklager meget, hvis man har misforstået mig, men jeg mente, at der kunne være enormt meget kvalitet også på en enkelt side i en bog.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 167:

Forslag til lov om sikring af kulturværdier i Danmark.

(Fremsat 30/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Søren Hansen (S):**

Socialdemokratiet er enig med ministeren i, at der er behov for at sikre dansk kulturarv, og også i, at det bør ske ved lovgivning som foreslået. Det er på den anden side vanskeligt på dette område, fordi det drejer sig om at sætte nogle hegn og nogle grænser, og det skaber så nogle vanskeligheder, som vi på en eller anden måde skal have tacklet.

Vi er enige i bemærkningerne om, at det med kunsten ikke er et nationalt anliggende, i hvert fald ikke i sit udgangspunkt, snarere er det måske noget internationalt, men det at være et lille land, som vi jo er i denne sammenhæng, giver os nogle særlige opgaver i retning af at sikre, at nogle af de ting, der er tale om her, også har en chance for at blive her. Vi er jo oppe imod – ind imellem i hvert fald – udenlandske kapitalinteresser, som gør, at hvis vi ikke har reguleret på området her, er der en risiko for, at kulturværdier forsvinder, uden at der er chance for, at de nogen sinde vender tilbage til landet.

Vi skal på den anden side sørge for, at vi ikke får totalt lukkede grænser; vi skal sørge for, at der bliver en vis rimelig bevægelse, også over grænserne. Vi ville jo være dårligt hjulpet, hvis vi havde fået lukket grænserne, sådan at vi ikke havde mulighed for at få tingene ud og også få dem tilbage til landet. Vi ville mangle mange af de ting, vi er glade for at have her.

Vedrørende det nordiske vil jeg sige, at vi beklager, at det ikke har været muligt at nå en nordisk harmonisering på dette område, og vi beder ministeren om at være opmærksom på denne side af sagen, også i forhold til spørgsmålet om at få ratificeret UNESCO-konventionen fra 1970 om forholdsregler på dette område. Det er jo ikke bare et spørgsmål om, at vi skal have beskyttet vore ting, det er også noget med, at vi hjælper andre, der står i en tilsvarende situation.

I bemærkningerne til forslaget nævner ministeren, at loven bør fyldes op med information til hele befolkningen, og det er vi enige i.

Til næstsidst skal jeg knytte en enkelt kommentar til spørgsmålet om ikrafttrædelsen.

Det er foreslået, at loven først skal træde i kraft den 1. januar 1987. Det er et spørgsmål, om ikke vi skulle overveje at rykke den frem. Hvis der i øvrigt er enighed om forslaget, er det nok en overvejelse værd, for når der nu bliver debat om disse ting, kunne det jo godt være, at noget slap af sted i den mellemliggende periode, altså inden 1. januar 1987, og derfor vil vi godt være med til at kigge på den side af sagen.

Til sidst vil jeg rejse et spørgsmål, som jeg har haft mulighed for lige at nævne over for ministeren, nemlig spørgsmålet om Grønland

[Søren Hansen]

og Færøerne. Det står vistnok for os begge to en lille smule uklart, hvordan den side af sagen skal opfattes, og hvilke muligheder eller manglende muligheder der er. Det er i hvert fald et af de spørgsmål, vi godt vil kigge på i udvalget.

Per Stig Møller (KF):

Jeg vil allerførst sige til ordføreren for socialdemokratiet, at der kan da godt være grunde, der taler for at fremrykke tidspunktet til før 1. januar 1987, og det vil vi da lade indgå i udvalgsarbejdet.

Ellers vil jeg nu gøre opmærksom på, at forslaget er meget væsentligt og værdifuldt for enhver kulturnation, for en kulturnation må nu engang bevare sin kulturarv. Er den fjernet, skal de nye generationer rejse til udlandet for overhovedet at kunne fornemme deres lands åndelige udviklingshistorie – hvis den da ikke tilmed gemmer sig i private samlinger rundt omkring i udlandet. Derfor ser vi i disse år, hvorledes en række nye nationer og ikke mindst UNESCO arbejder for at få museumsgenstande ført tilbage til oprindelseslandet og kæmper for at knytte forbindelsen til deres fortid. Grækerne vil eksempelvis have de af Lord Elgin udførte Parthenonstatuer tilbage, og flere afrikanske lande vil have deres mytologiske statuetter og masker tilbage fra England.

I sin tid tilbageleverede vi de islandske håndskrifter til Island, som også ønskede at få bevaret *sin* fortid hos sig selv, for at ungdommen ikke skulle sendes ud for at lære den at kende. Uanset de argumenter, som udleveringskravene imødegås med, hvoraf flere har forskningsmæssig styrke, er der ingen grund til, at vi bringer os i en lignende situation ved at sælge vore kulturværdier ud af landet. Vi har allerede oplevet, hvorledes der er kommet bud efter dansk billedkunst, men der er også mange andre kulturgenstande, som kan sive, og her tror jeg det er vigtigt, at de ikke siver på spekulationsvis i utide.

Derfor er det et godt forslag, ministeren har fremsat. Det er også rimeligt, at det indskrænker sig til at pålægge sælgerne at give staten forkøbsret, således at vi undgår ekspropriationslignende tilstande, og det er naturligt, at ministeren forsyner sig med et

nævn, som kan afgøre, om genstanden opfylder de i loven fastsatte kriterier.

Det forekommer mig imidlertid noget uklart, om ministeren skal følge nævnet i alle sager, eller om ministeren kan sætte sig ud over nævnet. I forslaget og i bemærkningerne står der både det ene og det andet. Os forekommer det rimeligt, at ministeren kan træffe bestemmelser på tværs af nævnet, eftersom en nation kan have kulturværdier, som ikke opfylder de fastlagte kriterier, men som alligevel føles umistelige for et folk. Det kan gælde arkivalier – som vi nok skal have bestemt noget nærmere – og bøger såvel som billeder, uden at disse har en værdi af 100.000 kr. eller mere end 400 år bag sig. Mon der overhovedet eksisterer et fotografi til en værdi af 30.000 kr., sådan som forslaget forudsætter?

Men eksperterne skal jo i hvert fald tage stilling til de håndfaste kriterier, hvorimod ministeren kan lægge vægt på en national følelse, som man ikke kan opstille kriterier for. Ministeren regner åbenbart ikke med at skulle opkøbe særlig meget, og det er nok korrekt set. Vi skal ikke, således som hr. Søren Hansen også var inde på, lukke grænserne og udelukke, at danske kulturværdier kan glæde mennesker andre steder i verden, ligesom vi jo har glæde af genstande skabt uden for vore grænser.

Kunsten kender ganske vist ingen grænser, men trods alt er der genstande, man gerne vil bevare inden for sine egne grænser, og det bliver nu muligt gennem de 2,5 mill. kr. årligt plus de beløb, andre vil stille til rådighed til sikring af vor kulturarv.

Vi skal selvfølgelig anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Hanne Severinsen (V):

Venstre kan anbefale lovforslaget. Det er vigtigt, at vi har en mulighed for at beskytte vor nationale kulturarv, ikke fordi alt, hvad der overhovedet produceres i Danmark, skal blive i Danmark, men fordi der kan være situationer, hvor vi føler, at her er der tale om en del af vor nationale kulturarv.

Der har været flere eksempler. Man kan nævne Krøyers maleri »Sommeraften ved Skagen«, som jo blev solgt til udlandet, men det kommer jo nu tilbage, heldigvis. Der kan imidlertid være andre problemer, og derfor

[Hanne Severinsen]

er det vigtigt, at man får nogle penge, som man eventuelt kan gå ind med. Og så kan man i øvrigt håbe, at fonde indimellem også vil kunne træde til for at sikre, at noget, vi lægger vægt på, bliver i landet.

De kriterier, man stiller op, er måske nok lidt firkantede: at det skal være kulturgenstande fra før 1660, kulturgenstande, der koster mere end 100.000 kr., eller fotos, der ligger over 30.000 kr. i pris. Men så står der jo også i stk. 3, at under særlige omstændigheder kan ministeren sørge for at sikre, at noget bliver i landet. Det tror jeg er en vigtig sikkerhedsventil, for det er ikke altid så nemt sådan helt håndfast at definere, hvad der er en vigtig kulturarv.

Vi er imidlertid tilfredse med lovforslaget. Vi er glade for, at der kommer gang i sagen, og at der bliver bevilget penge til dette område. Vi kan derfor anbefale forslaget.

Birthe Hansen (SF):

Vi kan også give vores tilslutning til lovforslaget. Jeg skal ikke gå i detaljer, for bemærkningerne til paragrafferne er meget fyldestgørende. Vi kan så håbe ligesom nogle af de tidligere ordførere, at det på et tidspunkt ikke for langt ud i fremtiden bliver muligt for Danmark sammen med de andre nordiske lande at få gennemført en ratifikation af konventionen fra 1970, således at der bliver en sammenhæng mellem vort ønske om at sikre vor egen kulturelle arv og ønsket om samtidig at hjælpe andre lande med beskyttelse af deres arv.

Vi er også godt tilfredse med, at staten via denne lov skal afgive købstilbud, hvor udførselstilladelsen nægtes, og at tilbuddet til ejer skal svare til markedsprisen. Vi mener nemlig, at et eventuelt ønske om at afhænde til udlandet eller en omgåelse af reglerne hermed formindskes.

Det eneste, vi måske savner i bemærkningerne, er nogle ord fra betænkningen om det ønskværdige i en intensivering af informationsindsatsen over for antikvitets- og kunsthandlere, antikvariater, toldvæsenets personale og andre, der særlig er i berøring med kulturværdier, samtidig med at der lægges op til et øget samarbejde med disse om beskyttelse af kulturværdier. I bemærkningerne til lovforslaget står der alene noget om et »nært og praktisk« samarbejde med toldmyndighederne inden for de nuværende økonomiske

og personalemæssige ressourcer. Lidt flere ressourcer kunne der vel godt sættes ind, når det er et helt nyt område, der lovgives om, og ret mange ressourcer ville der vel heller ikke være behov for, hvis man havde sat en revisionsparagraf ind i loven.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil også gerne takke ministeren for, at dette lovforslag er fremsat. Det har vel sådan set været under forberedelse siden 1970. Vi når i hvert fald med dette lovforslag at blive det sidste af de nordiske lande, som gennemfører en sådan beskyttelse.

Det er, som allerede SFs ordfører sagde, interessant at læse bemærkningerne. Ministeren oplyser således, at vi indtil 1976 købte mere kunst og flere antikviteter, end vi solgte, og vi købte især i Sverige. Måske er det ikke så mærkeligt, at vi interesserer os for visse svenske landsdele, når man tænker på, hvordan det tidligere var med tilhørsforholdet.

Jeg skal ikke herudover ofre mange ord på forslaget, men kun sige, at jeg synes, det var et godt forslag, den socialdemokratiske ordfører kom med, at vi satte lovforslaget i kraft tidligere. Det giver os nogle vanskeligheder med finansloven, men den kan vi vel i fællesskab overvinde, så det synes jeg udvalget bør tage op. I øvrigt kan jeg tilsige en velvilig og hurtig behandling i udvalget.

Nør Christensen (CD):

Mon ikke stort set alle kan være enig om behovet for det foreliggende lovforslag? Måske er det overdrevent at sige, at det kom i den 11. time, men skal resterne af vores kulturværdier, kunst og antikviteter, bøger, fotos m.v. sikres en forbliven her i landet, er en skærpet lovgivning på området vigtig nu.

CD takker altså ministeren for, at der nu skabes et sikkerhedsnet. Vi er tilfredse med, at lovgivningen ikke gøres for restriktiv. Det er f.eks. fortsat ønskeligt, at der kan finde en gensidig kulturformidling sted over grænserne, også hvad kunstgenstande og -værdier angår. Imidlertid er det godt, at man i tide er blevet opmærksom på, at der efter 1976 har været en stigende eksport i forhold til importen af kunstværdier, så der nu kan sættes ind med en vis form for opbremsning.

[Nør Christensen]

Definitionen af, hvilke kunstværdier der skal omfattes af lovgivningen, kan selvfølgelig altid diskuteres. CD kan acceptere den foreslåede værdigrænse samt den tidsmæssige skillelinje ved 1660. Svenskernes ranen i Karl Gustav-krigene før det famøse skæbneår efterlod jo næsten kun det af værdi, som folk nåede at få gravet ned. Derfor er det rimeligt, at vi især værner om kulturværdierne fra før den tid. Vi kan så håbe, at en del af de mange antikviteter m.v., Danmark nu indfører fra Sverige, er nogle af vore gamle værdigenstande.

Etableringen af kulturværdiudvalget som et sagkyndigt råd til vurdering af udførselstilladelser osv. betragter CD som en sikring af opretholdelse af et vist retfærdighedsniveau i afgørelserne. Vi er altså tilfredse med, at staten skal tilpligtes at afgive købstilbud, hvis en udførselstilladelse afslås.

CD finder det i denne forbindelse vigtigt, at der tilvejebringes mest mulig information til befolkningen om problemet, så det gøres attraktivt for alle at medvirke til at værne om vor nationale kulturarv. Jeg tænker her f.eks. på brochurer, der kan fremlægges på offentlige steder, benyttelse af statens informationstjeneste, plakater og husskilte, og man kan forestille sig mange andre ting.

Når det er sagt, skal CD også understrege, at der med lovforslaget naturligvis ikke må ske nogen skærpelse over for kulturværdier i privateje, ligesom de virksomheder, der handler med kunstgenstande, ikke må føle sig truet på deres næring.

Med hensyn til de forskellige typer kulturgenstande vil CD gerne påpege fotografiets betydning som historisk kildemateriale. Dets kulturhistoriske og dokumentariske betydning har indtil for få år siden været noget upåagtet, men anses i dag for at være uomtvistelig. CD kunne måske nok have ønsket sig en tidsmæssig skillelinje også her, f.eks. år 1900, og jeg ved ikke, om værdigrænsen på 30.000 er tilstrækkelig, men vi er naturligvis parat til at se også på dette i udvalget.

Vi er opmærksomme på den indsamlingskampagne, lokalarkiverne iværksatte for nogle år siden – så vidt jeg ved også med gode resultater til følge. Ligesom arkiverne dengang var tilfredse med lån af gamle fotos til affotografering, foreslår CD, at dette tilbud også indgår i statens forsøg på sikring af fotos som kulturværdier.

Alt i alt er CD godt tilfreds med lovforslaget, som vi finder velovervejet og gennemarbejdet, og vi kan derfor tilslutte os det.

Tinning (VS):

2,5 mill. kr. om året til sikring af kulturværdierne i Danmark lyder meget fornuftigt, og i VS synes vi, at forslaget hele vejen igennem ser meget fornuftigt ud, så jeg vil for en gangs skyld sige, at jeg vel stort set holder hr. Nør Christensens ordførertale, bare betydelig kortere. Det er jo også nogle gange omvendt.

Jeg skal ikke sige mere om det, ud over at en fremskyndelse af ikrafttrædelsen også er noget, der vil kunne finde støtte hos den venstresocialistiske folketingsgruppe.

Poulsgaard (FP):

Forbud, forbud, forbud! Det var der nogle partier, der i sin tid tordnede imod. De sagde, at de var frihedsskende partier, og nu skulle der privatiseres.

Her er der altså et område, der er privatiseret, men nu vil staten til at bestemme over det også. Hvornår bliver denne regering klogere? Hvornår holder man op med at sige, at man er et frihedsparti? Hvornår holder man op med at sige, at man er liberal? Man har jo kun ét eneste ønske, og det er, at staten skal dirigere alt fra vugge til grav, ligesom socialdemokratiet vil. Det er grove løjer. Hvad snakker vi om, når vi snakker om kulturværdier, og at staten skal sikres forkøbsret? Så siger man så pænt, at forkøbsret er til markedspris. Ja tak, den markedspris er nok begrænset, hvis man ved, at staten kan gå ind og købe. Hvis derimod hele verden stod til rådighed som køber, hvad var markedsprisen så? Det var ét spørgsmål.

Hvad er kulturværdier? Er det f.eks. den lille havfrue, Dybbøl Mølle eller Skamlingsbanken? Er der nogen, der regner med, at der er nogen, der vil sælge disse, og at de vil blive flyttet til udlandet? Eller tænker man igen på de såkaldte malerier af Skagensmalerne f.eks.?

Samtidig med at denne regering gør alt, for at vi skal blive i EF, vil man simpelt hen ikke tage konsekvensen af et frit marked og af, at vi er en del af verden. Næh, vor lille private Hassan skal vi da have lov til at beholde i vor lille idyl. Vi har magasiner, som

[Poulsgaard]

bugner af billeder – jeg vil ikke kalde det kunstværker, noget af det er godt, men andet er ikke så godt – men hvis man kunne få solgt noget af det, kunne det da hjælpe lidt på statens betrængte økonomi. Det ville da være at privatisere, det ville der være fornuft i. Der ville i hvert fald være nogen fornuft i, at man kunne få dem ud af magasinerne og hængt op, så man kunne få lidt glæde af dem, i stedet for at de skal stå i magasinerne og rådne op.

Hvad f.eks. med de islandske håndskrifter i sin tid? Havde de været omfattet af lovforslaget, kunne man så være gået ind med en forkøbsret og have sagt: nu køber staten dem? Var det kulturværdier? Hvad er det, man er så bange for?

Jeg synes, Danmark virkelig skulle være stolt, hvis vi kunne frembringe nogle kunstværker eller andre ting, som andre lande ville synes var værd at købe, og som det var værd at få fingre i. Jeg tror også, at hvis det var sådan, var der private danske – og det ville også være en privatisering – der ville gå ind. Tænk på brygger Jacobsen! Hvad gjorde han ikke i sin tid? Vi kunne nævne en masse andre, der har gjort meget for at bevare kunst og kultur på danske hænder. Staten har forkøbsret, men man kan jo lade være med at sælge til staten. Tak for det, det er da i hvert fald altid et lille plus, at man ikke siger: I skal aflevere til Storebror stat, men at man får lov til selv at bestemme, om man vil.

Jeg synes, kulturministeren er kommet med et meget, meget dårligt forslag. Hvis jeg havde været kulturminister, ville jeg få kuldegysninger, hver gang jeg blev rost, som ministeren i dag er blevet rost af venstrefløjen.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det var bare den korte bemærkning, at da hr. Poulsgaard talte, kom jeg til at spekulere på, om det logiske ikke var, at hr. Poulsgaard fremsatte et forslag, der ligefrem belønnede folk, der solgte dansk kultur til udlandet, så vi ikke havde noget tilbage selv.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Hvad er det, der er blevet solgt til udlandet? Hvad er det, hr. Bernhard Baunsgaard savner? Vi savner kultur i dette land, det kan vi hurtigt blive enige om, men savner vi noget af det, der er blevet solgt til udlandet? Kom med nogle helt konkrete eksempler! Jeg har svært ved at komme på nogle.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg synes ikke, det er særlig rimeligt, at vi begynder at sælge vore Skagensmalere til en tysk købmand.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg skal på kristeligt folkepartis vegne give tilslutning til det foreliggende lovforslag. I modsætning til hr. Poulsgaard finder kristeligt folkeparti det særdeles vigtigt, at vi bevare vores kulturarv, vores værdifulde ting, herhjemme. Det kunne jo godt være, at hr. Poulsgaards efterkommere med tiden ville spørge: hvorfor var vi ikke klogere? Hvorfor satte vi ikke i tide ind for at bevare tingene? Når først de er fjernet, er det uhyre svært og også uhyre kostbart at få dem tilbage til Danmark igen.

Vi kan faktisk ikke gøre nok for at sikre vores kulturarv, og vi har gjort alt for lidt. Dette er efter kristeligt folkepartis mening bare et lille bitte skridt på vejen, men et skridt i den rigtige retning. Derfor håber vi også, at vi i udvalget kan få lejlighed til at se mere grundigt på, om der skal andre ting ind, og om vi kan gøre det endnu bedre. Det er vores kultur, det drejer sig om, og så kan vi diskutere, om vi har kultur i dag eller ej. Det er et spørgsmål om, hvad kultur er. Men disse ting tror jeg vi alle sammen som danske er meget glade for at have, og derfor vil vi gøre alt for, at vi kan bevare dem.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Ja men, fru Inger Stilling Pedersen og hr. Bernhard Baunsgaard, jeg har da aldrig sagt, at vi skulle lægge en ring omkring Danmark. Danmark er en del af verden, og lige så vel som vi skal føle os stolte, hvis danske kunstnere kan frembringe værker, som udlandet synes er værd at have, har vi da lov til at købe udenlandske værker. Det ville da være

[Poulsgaard]

en fuldstændig horribel verden, hvis man sagde: nej, det her tilhører mig eller denne lille kreds. Lad os da lade tilbud og efterspørgsel gælde, det er det bedste købmandskab.

Og så det med Skagensmalerne, der ville være så forfærdeligt. Fotografiapparatet er opfundet, man kan jo tage nogle fotografier af dem, og vi har en masse aftryk. Ja, man må da godt grine, men hvorfor skulle de være så særlig gode? Der findes da i hundredvis af malere, der kan male lige så gode billeder som de Skagensbilleder. Der kommer da også nye generationer, der vil frembringe noget. Vi kan vel ikke bevare både alt det, som den gamle generation har frembragt, og alt det, de nye laver; så bliver det i hvert fald først dårligt med magasinplads i dette land.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Nu tager hr. Poulsgaard jo gruelig fejl. Hr. Poulsgaard mente, at han kunne gå ud i verden og købe kunstværker af enhver art op. Det er ikke rigtigt. De andre lande vil godt beskytte deres egen kultur.

Og så det med at bruge fotografiapparater i stedet for malerier! Nu ved jeg godt, at hr. Poulsgaard optræder som kunstmaler, bl.a. har han jo forsøgt at sælge noget i Århus amt. Men Skagensmalere findes der nu ikke i hundredvis af.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

For det første, hr. Bernhard Baunsgaard, er der internationale kunstauktioner, hvor der virkelig kommer ting frem, som også Danmark kan byde på, hvis man er interesseret i det.

Selvfølgelig findes der kun én maler, der hedder Ancher. Han er blevet anerkendt, og så er hans billeder blevet jobbet op i nogle priser, der ingenting har med realiteterne at gøre. Jeg vil vove den påstand, at der er hundredvis af malere, der maler lige så godt, men de hedder bare ikke Ancher; det er deres eneste fejl. I det hele taget, når vi snakker om dette, er det ikke maleriet, der betyder noget, men den signatur, der står på det, og det er også derfor, jeg får så meget for mine billeder. Dem står der Poulsgaard på.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg vil gerne takke samtlige ordførere – med den sædvanlige undtagelse – for en meget positiv modtagelse af dette forslag.

Til de enkelte ordførere har jeg et par bemærkninger.

Hr. Søren Hansen, hr. Bernhard Baunsgaard og hr. Tinning beskæftigede sig med spørgsmålet om en tidligere ikrafttræden af forslaget. Vi har naturligvis overvejet, om det kunne give en form for spekulation, at man ved, at lovforslaget er vedtaget, og at det formentlig varer et halvt års tid, inden loven træder i kraft.

Jeg tror netop ikke, at dette forslag vil give grundlag for spekulation, for hvad er det, folk kan opnå? I værste fald, set fra sælgers side, er det, at man må vente et lille stykke tid på, at staten betaler de samme penge, som man har fået tilbudt andetstedsfra. Derfor føler jeg ikke, at incitamentet til at spekulere og snyde staten for et billede, en skulptur eller et fotografi er stor, og det er baggrunden for, at vi tager chancen for at fremsætte det så tidligt på året – nu skal det jo også fremsættes inden 1. februar 1986 – og alligevel foreslå ikrafttræden den 1. januar 1987.

Hr. Søren Hansen rejste spørgsmålet om Færøerne og Grønland, og for mig har det da også set lidt mærkeligt ud, at man pludselig behandler Færøerne og Grønland som udlandet. Vi kan drøfte de juridiske spidsfindigheder videre i udvalget, men jeg vil da sige til hr. Søren Hansen, at hvis man omvendt ikke betragtede Færøerne og Grønland som udland, ville der, når loven nu ikke gælder for Færøerne og Grønland, være et oplagt smuthul her. Men igen: jeg tror, at lovens værdi ligger i, at det faktisk ikke kan betale sig at forsøge at snyde, for man risikerer jo ikke noget ved at lade den tid gå, hvis staten vil byde. Hvis staten ikke vil byde, har man fri mulighed for at sælge til anden side.

Hr. Per Stig Møller beskæftigede sig med ministerens beføjelser i forhold til kulturværdiudvalget, og det kan vi naturligvis drøfte videre. Det er muligt, at man skulle vende det om, således at ministeren også kunne gribe ind og sige: jo, jeg synes alligevel, man skal beholde den og den kulturgenstand i Danmark. Jeg må da i hvert fald sige, at hr.

[Ministeren for kulturelle anliggender]

Poulsgaards indlæg og hans farverige fremtræden gør, at man godt kunne få sine tvivl om, hvis der pludselig kom et bud fra udlandet på hr. Poulsgaard, hvorvidt man ikke skulle være glad for den paragraf, der siger, at ministeren kan, »når særlige omstændigheder taler derfor, beslutte, at loven anvendes på en kulturgenstand, selv om den ikke opfylder betingelserne i stk. 1 eller 2.« Det kan da være, at vi skal hæge lidt om den paragraf.

Fru Hanne Severinsen nævnte, at kriterierne for, hvad der var inden for loven, og hvad der var uden for loven, måske var lidt firkantede. Jeg må sige, at det synes jeg egentlig er en dyd ved loven. Jeg synes, det er vigtigt – og det hænger også sammen med fru Birthe Hansens efterlysning af information om denne lov – at den er klar, og at det er afgrænsede områder. Vi har en undtagelsesbestemmelse i § 2, stk. 3, om, at loven kan omfatte andre ting, men jeg tror, det er vigtigt, at vi har nogle klare kriterier. Vi er på et nyt område, som man ikke har beskæftiget sig med herhjemme før, og jeg tror, det er vigtigt, at vi har nogle ret håndfaste regler for, hvad der er indenfor, og hvad der er udenfor – i hvert fald til at starte med.

Vi har jo generelt ønsket en afbalanceret løsning i dette lovforslag. På den ene side er vi alle enige om, fornemmer jeg, at det er dejligt, at dansk kunst kan hænge rundt omkring på store anerkendte museer i verden og blive behørigt beundret, det fryder vi os vel alle sammen over. Vi ønsker vel også alle sammen at tage et rimeligt hensyn til ejerne og sælgerne af disse kunstværker. Men omvendt kan der opstå situationer, hvor vi siger: nej, det kan ikke være meningen. Det er et nationalt klenodie, som vi ikke ønsker at penge skal kunne føre ud af landet, og dér vil vi gerne sige stop. Det er jo ikke noget nyt. Masser af andre lande har disse ordninger, og jeg synes, det er på tide, og at det er glædeligt, at vi nu kan komme med på dette område.

Jeg tror ikke, det bliver mange genstande, det kommer til at dreje sig om, men jeg synes også, at hver enkelt af dem kan være vigtig, og derfor håber jeg, at mange – det er mit indtryk – uden for denne sal også vil føle sig ansvarlig over for denne opgave. Jeg tror ikke, jeg har deltaget i ét kulturpolitisk debatmøde i de sidste to år, hvor der ikke har

været én tilhører, der spurgte til dette. Det er noget, der interesserer kolossalt. Folk er bekymrede over – med rette eller urette – at nu er det også smuttet, nu er det også solgt, og hvad er nu det for noget? Jeg tror, der er stor interesse for dette lovforslag, og jeg tror, at der er en meget bred forståelse i befolkningen for det; derfor tror jeg, at også de mennesker, der sidder inde med sådanne genstande, vil forstå, at man godt kan være national på den måde, at man faktisk indordner sig under lovens bestemmelser.

Jeg takker for den venlige modtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 168:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. (Lokal radio- og fjernsynsvirksomhed).

(Fremsat 30/1 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Tastesen (S):

I følge morgenavisen er socialdemokratiet hægtet af de mediepolitiske forhandlinger, men ifølge grundloven kan man jo ikke hægte os af forhandlingerne herinde i folketinget, og derfor vil jeg gerne udtale mig på socialdemokratiets vegne om det foreliggende lovforslag.

Nu er det sådan, at vi har hængt temmelig godt på i denne sag. Vi har været til mange møder hos ministeren for kulturelle anliggender og nogle af hendes regeringskolleger gennem det sidste par år, og det forslag, der lig-